

§ 24 poštovního zákona, hledíc k čl. 11 základního zákona státního čís. 145 poštovní správou nařízením s mocí zákona býti blíže upraven tak, jak se právě stalo v § 219, odst. 2 poštovního řádu z roku 1916.

Čís. 215.

Přípustnost pořadu práva pro nárok na obec o náhradu škody, již obec způsobila tím, že neoprávněně nebo způsobem, přičícím se zákonu, prodala věci, jiným úřadem zabavené a u ní uložené.

(Rozh. ze dne 1. července 1919, R I 246/19.)

Při prohlídce, již provedlo četnictvo u žalobkyně, podezřelé dle cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. z nedovoleného obchodu s obilím, bylo zabaveno též 24 kg vepřového masa. Četnictvo dalo maso do uschování žalované obci, jež je koncem prosince 1917 nebo počátkem ledna 1918 prodala. Trestní řízení proti žalobkyni bylo pak v dubnu 1918 zastaveno a spisy postoupeny okresnímu hejmanství, jež výměrem z června 1918 nařídilo obci, by vydala žalobkyni výtěžek za maso. Obec nabídla žalobkyni peníz, jež stržila za maso. Žalobkyně s tímto penízem se nespokojila a domáhala se soudně peníze, za který maso zakoupila. Povinnost obce k náhradě škody odůvodňovala žalobkyně jednak tím, že ujednala s obecním tajemníkem, že obec uschovaného masa neprodá, dokud oznámení na žalobkyni nebude vyřízeno, jednak tím, že obec nebyla oprávněna maso prodati a že zejména nesmělo se tak státi tím způsobem, že maso převzaly z volné ruky a za nízkou, libovolně stanovenou cenu dílem četnictvo, dílem sama obec. Žalovaná obec vznesla proti žalobě námitku nepřípustnosti pořadu práva. Soud první stolice námitce vyhověl, vycházeje z právního názoru, že z tvrzené úmluvy s obecním tajemníkem smluvní závazek obce nemohl vzejíti, jinak však že obec, hledíc k ustanovení § 56 cís. nařízení ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z. jednala, vzavši maso do uschování, v přeneseném oboru působnosti jako orgán státní správy a nemůže proto pro škodu, již v této své působnosti žalobkyni snad zapříčinila, na řádném soudě býti žalována. — Rekursní soud usnesení první stolice zrušil a nařídil jí, by po pravomoci zrušovacího usnesení, vyslechnouc strany, znova rozhodla. Rekursní soud schválil stanovisko první stolice o nezávaznosti úmluvy mezi obecním tajemníkem a žalobkyní pro obec, považoval však za rozhodnou, a tudíž přesného objasnění a zjištění vyžadující okolnost, zda prodej masa stal se tvrzeným, zákonu se přičícím způsobem, poněvadž z tohoto důvodu byla by obec soukromoprávně povinna náhradou škody.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu žalované obce.

Důvody:

Žaloba o náhradu škody zakládá se v tomto případě na dvojím právním důvodu:

I. na tom, že obec nedodržela ujednání, uzavřené dle tvrzení žalobkyně s obecním tajemníkem, že obec maso, u ní uschovaného, neprodá, dokud oznámení na žalobkyni nebude vyřízeno a

2. na tom, že obec nebyla oprávněna maso vůbec prodati, zejména ne z volné ruky, že maso nebylo prodáno veřejnou dražbou, nýbrž že je převzaly četnická stanice a žalovaná obec za nízkou cenu, libovolně určenou. Že ujednání k čís. 1 tvrzené by bylo ujednáním soukromoprávním, oba nižší soudy souhlasně správně uznávají. Pro nárok žalobní, pokud se zakládá na tomto právním důvodu, jest tedy pořad práva dle § 1338 obč. zák. a § 1 j. n. přípustným. O tom, zdali toto tvrzené ujednání skutečně se stalo, zda jest pro obec závazným a zda tedy nárok žalobní z tohoto důvodu jest opodstatněn, nelze rozhodovati pouze v důvodech usnesení o námitce nepřipustnosti pořadu práva, jak to nesprávně činí oba nižší soudové, nýbrž, ježto jde o rozhodnutí ve věci samé, dle §§ 390, 404 c. ř. s. pouze rozsudkem. K čís. 2 tvrdí žalobkyně v první řadě, že žalovaná obec, když jí maso bylo dáno četnictvem do uschování, nebyla vůbec oprávněna, maso prodati. Je-li to správné, pak nebyl prodej proveden u výkonu veřejnoprávní působnosti obce, nýbrž spadá mimo tuto působnost, tedy do oboru práva soukromého. I když obec byla k prodeji oprávněna, když však prodej předsevzala způsobem přičícím se zákonu, i tu nejde o výkon veřejnoprávní působnosti její, nýbrž o jednání bezprávně předsevzaté pouze při příležitosti této činnosti, takže i zde pořad práva jest přípustný, ježto pro takové případy nejsou dány předpisy zvláštní jako na př. ustanovení § 37 obec. zřiz. O tom, zdali z důvodů, žalobkyní tvrzených; nárok žalobní proti žalované obci jest opodstatněn, může, jak již shora uvedeno, dle § 390, 404 c. ř. s. býti rozhodnuto jen rozsudkem. Při tom jest lhostejno, že rozhodnutí toto závisí na rozhodnutí otázek veřejnoprávních, poněvadž, jak z § 90 c. ř. s. a z motivů k tomuto ustanovení na jevo jde, soudce civilní jest oprávněn i takové předurčující otázky v důvodech rozsudku samostatně řešiti. Námitka nepřipustnosti pořadu práva není tedy opodstatněna, měl proto soud rekursní usnesení prvního soudu, kterým žaloba pro nepřipustnost pořadu práva byla odmítnuta, změnit v ten smysl, že se námitka tato zamítá, neměl však důvodu, by usnesení toto zrušil, vždyť jednání o námitce uvedené — a jen o tuto nyní jde — není neúplným. Poněvadž však z důvodů rekursního soudu jest jasno, jaký význam usnesení jeho sluší přikládati, není třeba, stylisaci jeho formálně opravovati.

Čís. 216.

Pro námitku zahálené rozepře nestačí, že již dříve táž žaloba byla na soud vznesena, nýbrž záleží na tom, zda jest ještě na soudě spor, onou dřívější žalobou zahájený.

(Rozh. ze dne 1. července 1919, R I 259/19.)

Ve sporu o vyklizení hotelu, vedeném pod značkou C 109/19, vznesli žalovaní námitku rozepře zahájené pod C 29/19 a C 62/19. První soud (okresní soud v Poděbradech) námitce vyhověl a žalobu odmítl z důvodů, že týž spor jest již zahájen mezi stranami pod C 62/19. Rekursní soud zamítl námitku rozepře zahájené. Důvody: Rozepře není zahájena ani pod čís. jedn. C 29/19 ani pod čís. jedn. C 62/19. Dle § 232 c. ř. s.